

Correctievoorschrift HAVO

2009

tijdvak 2

management & organisatie

tevens oud programma

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Opgave 1

1 maximumscore 1

€ 50.000,-

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

bij 40.000 producten zijn de totale variabele kosten $150.000 - 50.000 = 100.000$.

De variabele kosten per product zijn $\frac{100.000}{40.000} = € 2,50$

3 maximumscore 3

- Bij een verkoopprijs van 5,- is de omzet 200.000,- 1
- De afzet is dan 40.000 producten 1
- De totale winst bedraagt $200.000 - 150.000 = € 50.000,-$ 1

Opgave 2

4 maximumscore 1

Een beperktere aansprakelijkheid voor schulden van de onderneming.

5 maximumscore 2

$$\frac{52.500}{28.500} = 1,84$$

$$1,84 > 1,7$$

6 maximumscore 2

$$\frac{185.000}{117.500} = 1,57$$

$$1,57 > 1,5$$

7 maximumscore 3

Opbrengst per dag $100 \times 4,50 + 135 \times (6 + 3,50) = 1.732,50$

Verwachte totale opbrengsten in 2009 van de ritten:

$$1.732,50 \times 360 = € 623.700,-$$

Vraag	Antwoord	Scores
8	<p>maximumscore 3</p> <p>leasekosten $10,- \times 5 = 50,-$</p> <p>brandstof $30,- \times 5 = \underline{150,-}$</p> <ul style="list-style-type: none"> • 200 1 • loon $17 \times 17,25 \times 5 = \underline{1.466,25}$ 1 • $1.666,25 \times 360 = € 599.850,-$ 1 	
9	<p>maximumscore 1</p> <p>$623.700 - 599.850 = € 23.850,-$</p>	
10	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advertentieopbrengsten: $1.250,- \times 5 \times 6 \times 2 \times 0,86 = 64.500$ 2 • Beletteringskosten: $2 \times 5 \times 500 = \underline{5.000}$ • Bijdrage aan het resultaat € 59.500,- 1 	
11	<p>maximumscore 2</p> <p>Ja, de totale bijdrage aan het resultaat bedraagt $23.850 + 59.500 = € 83.350,-$. Dit is meer dan de vereiste bijdrage van € 60.000,-.</p>	

Opgave 3

- 12 **maximumscore 1**
 inkoopprijs $\frac{100}{250} \times 0,80 = € 0,32$
- 13 **maximumscore 3**
- Voorraad 1 oktober = $\frac{192}{0,32} = 600$ stuks.
 - Voorraad 31 oktober = $\frac{217,60}{0,32} = 680$ stuks 1
 - Verkocht = $\frac{1.440}{0,80} = 1800$ stuks 1
 - Dus ingekocht $1800 + 680 - 600 = 1880$ stuks 1
- 14 **maximumscore 3**
 Uitgaven: inkoop in september 640,-
 Ontvangsten: 80% van verkoop van september = $0,80 \times 1.680,- = 1.344,-$
 20% van verkoop van oktober = $0,20 \times 1.440,- = 288,-$
 Toename liquide middelen = $1.344 + 288 - 640 = € 992,-$

Opgave 4

15 maximumscore 1

Tot de vaste activa want de paardentrailer gaat meerdere productieprocessen mee.

16 maximumscore 3

- liquide middelen 1 september: $1.200 - 2.000 = - 800$ 1
mutatie + 11.360
- liquide middelen 30 september : 10.560 1
waarvan in kas 2.000
- dus op bankrekening 8.560 1

17 maximumscore 5

Staat van baten en lasten over september 2008 in euro's			
baten		lasten	
Kantine	2.500	Inkopen kantinevoorraad	1.000
Sponsoring	100	Onkostenvergoedingen	898
Contributie	1.500	Interest	62
		Afschrijvingen	400
		Saldo	<u>1.740</u>
	<u>4.100</u>		<u>4.100</u>

Toelichting:

$$\text{Contributiebate} = \frac{2.000 + 15.000 + 1.000}{12} = 1.500$$

Deelscores:

- Sponsoring 100,- 1
- Contributie 1.500,- 2
- Afschrijvingen 400,- 1
- Saldo 1.740,- 1

Opgave 5

18 maximumscore 1

De statuten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- het tegengaan van vervuilen of kinderarbeid.
- biologisch boeren of energie besparen.
- steeds meer beleggers vinden het belangrijk dat hun geld op een verantwoorde manier wordt besteed.

20 maximumscore 1

Bij het Triodos Meerwaarde Aandelenfonds want hierbij is de risicometer het laagst.

21 maximumscore 2

Het Triodos Meerwaarde Aandelenfonds heeft een grotere spreiding van haar beleggingen in sectoren en ondernemingen waardoor beleggingsrisico's worden beperkt.

22 maximumscore 2

Triodos:

$$\frac{14.890}{\frac{113.977 + 155.577}{2}} \times 100\% = 11,04\%$$

ASN:

$$\frac{15.570}{\frac{36.311 + 112.366}{2}} \times 100\% = 20,94\%$$

Het ASN fonds behaalde in 2006 het beste beleggingsresultaat.

23 maximumscore 2

$$\frac{112.366.000 - 975.000}{\frac{32.766.000}{5}} = \text{€ } 17,00$$

24 maximumscore 1

$$\frac{17,00 - 13,37}{13,37} \times 100\% = 27,2\%$$

25 maximumscore 2

Het bestuur kan geen eenduidig advies uitbrengen,

- want het ASN fonds heeft het hoogste beleggingsresultaat in 2006 en de grootste stijging van de intrinsieke waarde per aandeel in 2006.
- maar het Triodos fonds heeft het kleinste risico.

Opgave 6

26 **maximumscore 3**

$$((5.000 \times 1,0375^5) + 5.000) \times 1,0425^{10} = € 16.694,28$$

27 **maximumscore 2**

$$\frac{25.000 - 16.694,28}{1,0425^5} = € 6.745,23$$

28 **maximumscore 2**

$$25.000 - 16.745,23 = € 8.254,77$$

Toelichting: $16.745,23 = 5.000 + 5.000 + 6.745,23$

Opgave 7

29 **maximumscore 3**

$$50 \times (7,50 - 5) + 20 \times (7,50 - 4) + 60 \times (8 - 5,10) + 50 \times (8 - 4) = € 569,-$$

30 **maximumscore 1**

$$100 + 50 - 70 + 60 - 110 = 30 \text{ kg}$$

31 **maximumscore 1**

De inkoopprijs kan gaan dalen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 26 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 1	naar Tuk Tuk Company
bron 3	Tuk Tuk Company
bron 5 en 6	AFM
bron 7	naar Triodos bank
bron 8	naar ASN bank